

Veemajanduskavade ja üleujutusohuga seotud riskide maandamiskavade avalik arutelu PROTOKOLL

Koht: hotell Euroopa, Paadi 5, Tallinn

Aeg: 23. september 2015, kell 12:00 -17.00

Osalejad: Osalejate registreerimisleht on lisatud protokollile (Lisa 1)

Arutelu juhataja: Toomas Pallo (Estonian, Latvian & Lithuanian Environment OÜ)

Arutelu protokollija: Teve Kink (Estonian, Latvian & Lithuanian Environment OÜ)

Veemajanduskavade ja üleujutusohuga seotud riskide maandamiskavade avalikud arutelud toimusid valdkondlike kavade ühendatud arutelupäevade osana. Käesolev protokoll käsitleb vaid välja toodud kavadega seotud arutelusid mitte arutelupäevade ülevaadet tervikuna.

Protokolli koostamisel on kasutatud arutelu lindistust.

PÄEVAKAVA

12:00 Arutelude avamine

12:15 **Veemajanduskavade (s.h meetmeprogrammide) tutvustus (Pille Antons, Estonian, Latvian & Lithuanian Environment OÜ) ja arutelu**

Ettekande slaidid on lisatud protokollile (lisa 2)

13:15 **Veemajanduskavade rakendamise tegevuskava tutvustus (Milvi Aun, Keskkonnaamet) ja arutelu**

Ettekande slaidid on lisatud protokollile (lisa 3)

13:45 Maaparandushoiukavade tutvustus ja arutelu

14:15 Paus

14:45 **Üleujutusohuga seotud riskide maandamiskavade tutvustus (Teve Kink, Estonian, Latvian & Lithuanian Environment OÜ) ja arutelu**

Ettekande slaidid on lisatud protokollile (lisa 4)

15:15 Merestrategia meetmekava tutvustus ja arutelu

16:45 Üldine arutelu ja koosoleku kokkuvõte

Veemajanduskavade ja veemajanduskavade meetmeprogrammide arutelu

Kai Künnis-Beres (TTÜ Meresüsteemide Instituut): Veemajanduskavades ei tulnud välja mikrobioloogia kui kvaliteedinäitaja. Põhjavees peaks tegema mikrobioloogilist seiret. Näiteks kruiislaevadelt vastuvõetava reoveega võib vette lisanduda tundmatuid patogeene. Põhjavee mikrobioloogiline seire on vajalik ka selleks, et hinnata meie joogivee kvaliteeti.

Elve Lode (TLÜ Ökoloogiakeskus): Kas uutes veemajanduskavades (2015-2021) on erinevalt eelnevatest veemajanduskavadest juurde arvestatud finantsmehhanismid, et teadlased saaksid majanduslikku toetust uuringute ja seirete teostamiseks?

Pille Antons (ELLE OÜ): Meie tööülesandeks on ette näha vajalikud uuringud ning teostada vastavate kulude arvutus. Rahaliste vahendite ette nägemise otsust ennast me kavadega teha ei saa.

Elve Lode (TLÜ Ökoloogiakeskus): Rahastajate ning teadlaste vaheline side kipub kaduma. Meetmeprogrammi peaks lisama meetme, mis tagaks selle, et rahastuse suunamise taga olevad poliitikud ja ametnikud oleksid veemajanduse probleemidest teadlikumad. Tähelepanu peab pöörama sellele, et ka ministrite vahetumisel säiliks teadmistel põhinevad tõekspidamised.

Silver Jakobson (Riigikontroll): Kui veekogude keemiline seisund on hinnatud vaid 7% veekogudest, siis kuidas saab väita, et heas seisundis on vähemalt 60% veekogumitest? Keemiline seisund on oluline hinnangu komponent.

Rene Reisner (Keskkonnaministeerium): Keemilise seisundi näitajaid on palju - ette on antud 64 ühendit või ainet, mida me peaksime analüüsima. Loomulikult me igas veekogumis seda teha ei suuda. See ei ole ainult Eesti riigi probleem, ka paljudes teistes riikides on sarnane probleem. Keemilise seisundi seire ja hindamine toimub riskipõhiselt ehk vaatluse alla võetakse just need veekogumid, kus on kõige suurem tõenäosus keemilist seisundit halvendavaid aineid leida. Igal aastal seda valimit suurendatakse, riskihinnanguid ajakohastatakse ning otsitakse uusi kohti, kus suure tõenäosusega teatud aineid leida võib.

Toomas Pallo (ELLE OÜ): Ohtlike ainete puhul on vaadatud esmalt seda, millised on surveallikad, ning seejärel otsitakse mõjutatud veekogust, milliseid aineid seal on. Prioriteetsete ainete määramine on kulukas ning seetõttu on mõistlik läbi mõelda, millistes veekogudes vastavate ainete seiret teostada.

Irja Alakivi (Eesti Linnade Liit): Kas omavalitsustele ette nähtud rahalised kohused on vastavuses omavalitsuste tulubaasiga? Teatavasti on tegemist riikliku tähtsusega ülesannete täitmise, mistõttu peavad olema ette nähtud ka vastavad ressursid.

Reet Ulm (Keskkonnaministeerium): Tegevused, mis on omavalitsustele ette nähtud, ei ole midagi täiesti uut - need on juba varem teada olnud kohustused. Meetmeprogrammide juures vaadatakse, mis on meetmete hulk ning maksumus. Veemajanduskavad kinnitab Vabariigi Valitsus, mis peaks olema tugev indikatsioon, et meetmeprogrammi tegevused on vaja teostada ja vastavad ressursid leida.

Toomas Pallo (ELLE OÜ): Meetmeprogrammide üks hea omadus on see, et see annab süsteemse ülevaate ka sellest, mida ametnikud oma jooksvate tööülesannete täitmisel saaksid teha. Meetmeprogrammides välja toodud informatsiooni saab kasutada näiteks tegevuslubade väljastamise otsustusprotsessis. Veemajanduskava ei ole ainult rahaline kava, see sisaldab suuresti ka suunavaid meetmeid.

Elve Lode (TLÜ Ökoloogiakeskus): Eesti on ühinenud ühisalgatustega, mille eesmärk on kasutada ühistes valdkondades innovaatilist lähenemist ja teadust. Keskkonnaministeeriumi haldusalasse kuuluvad neist valdkondadest kliima ja vesi. Probleem on selles, et kui ma neid ettekandeid kuulasin, siis ma ei kuulnud selle kohta ühtegi sõna. Minu ettepanek on kõikide meetmekavade juurde lisada probleemid ja visioonid, millega peaks tegelema teadus. Välja tuleks tuua, milliste probleemide lahendamiseks soovime Eesti riiki tuua täiendavat „*knowhow*“.

Toomas Pallo (ELLE OÜ): Loetelu vajalikest uuringutest on veemajanduskavade meetmeprogrammis täiesti olemas. Hetkel on rohkem tähelepanu pööratud siiski konkreetsete koormusallikate mõju piiramisele, sest uuringutest endist otseselt koormus ei vähene ja keskkonnaseisund otseselt paremaks ei lähe.

Reet Ulm (Keskkonnaministeerium): Koostöö on oluline ning meil toimub jooksev koostöö teiste Balti riikidega, mille käigus saame „*knowhow-d*“ jagada.

Mailis Laht (Eesti Keskkonnauuringute Keskus): Avalikul väljapanekul olevate veemajanduskavade versioonide kohta on juba ettepanekuid esitatud, kuid väljas on endiselt esialgsed eelnõude versioonid. Avalikustamise aeg, mille jooksul ettepanekuid saab teha, lõppeb varsti. Kui keegi on tulnud mingile heale mõttele, mille kohta ka meil oleks midagi lisada, siis tegelikult seda võimalust pole.

Reet Ulm (Keskkonnaministeerium): Veemajanduskavadele ja maandamiskavadele laekunud ettepanekud ja kommentaarid on koondatud tabelisse, mis on üleval Keskkonnaministeeriumi veebilehel. Sealt on võimalik näha, milliseid ettepanekuid on juba tehtud.

Elve Lode (TLÜ Ökoloogiakeskus): Iga probleemi lahendamiseks tekib kümme uut probleemi. Kui kavad kinnitatakse, siis ei saa me enam midagi muuta. Kuidas nende kavade „lukku löömisega“ on?

Toomas Pallo (ELLE OÜ): Veemajanduskavadel toimub ka ajakohastamine ning meetmeprogrammi rakendamiseks on tegevuskava, mida uuendatakse iga kahe aasta tagant.

Üleujutusohuga seotud riskide maandamiskavade arutelu

Mailis Laht (Eesti Keskkonnauuringute Keskus): Mida see täpsemalt tähendab, kui tegevuse rakendajaks on määratud „riik“?

Teve Kink (ELLE OÜ): „Riik“ on määratud meetme rakendajaks siis, kui ei ole võimalik määrata objekti omanikku. Maandamiskava meetmekava sisaldab palju selliseid tegevusi, mis on vesikonnaülesed ning kohustuslikud ehk õigusaktidest tulenevad või teiste plaanide ja kavadega seotud. Kui selline tegevus on suunatud objektile, mille omanik on määramata, siis ei ole kindel, milline riigiasutus meedet rakendama asub (seotud hoonete, rajatiste, planeeringutega).

Mailis Laht (Eesti Keskkonnauuringute Keskus): Kas ka Soomaa Rahvusparkis, mille alad on üleujutusosalad, peab hakkama meetmeid rakendama?

Teve Kink (ELLE OÜ): Üleujutuste direktiivi alusel loetakse üleujutuseks vaid tiheasustusaladel esinevaid looduslikke üleujutusi. Soomaa Rahvusparki seetõttu riskipiirkonnaks ei loeta, kuid maandamiskava meetmekava sisaldab siiski tegevusi ka väljaspool tiheasustusalasid esinevate looduslike üleujutuste jaoks. Kindlasti on oluline rakendada piirkonnas valmisoleku tegevusi inimeste päästmiseks ohuolukorras.

Mailis Laht (Eesti Keskkonnauuringute Keskus): Üleujutuste direktiiv toob välja, et üleujutusteks loetakse vaid looduslikke üleujutusi, aga ettekandes oli toodud näiteid ka kanalisatsiooni süsteemidest põhjustatud üleujutuste kohta. Kas kanalisatsioonisüsteemidest põhjustatud üleujutus on looduslik üleujutus?

Teve Kink (ELLE OÜ): Kanalisatsioonisüsteemidest põhjustatud üleujutused ei ole looduslikud üleujutused. Maandamiskavade meetmekavas on neile teemadele siiski tähelepanu pööratud, kuna tegemist on olulise mõjuga inimtekkelise üleujutusega, mida on võimalik asjakohaseid tegevusi rakendades leevendada.

Kai Künnis-Beres (TTÜ Meresüsteemide Instituut): Kui sadamatest hakatakse vastu võtma täiendavat reovett, avaldub kanalisatsioonisüsteemidele suurem koormus. Oluline on maandamiskavade ja merestrateegia eesmärged ning tegevusi selles osas ühildada.

Elve Lode (TLÜ Ökoloogiakeskus): Läbi käisid mõisted „tiheasustusalad“ ja „mõju varale“. Kas põllu- ja metsamaade üleujutamist ei loeta seega probleemiks?

Teve Kink (ELLE OÜ): Üleujutuste direktiivi järgi pööratakse tähelepanu vaid tiheasustusaladel esinevatele üleujutustele. Maandamiskava käsitleb siiski ka väljaspool tiheasustusalasid tekkivate üleujutuste mõjude leevendamist läbi vesikonnaüleste tegevuste.

Protokolli lisa 1: Osalejate nimekiri

Protokolli lisa 2: Veemajanduskavade meetmeprogramme tutvustav ettekanne.

Protokolli lisa 3: Veemajanduskavade rakendamise tegevuskava tutvustav ettekanne.

Protokolli lisa 4: Üleujutusohuga seotud riskide maandamiskavasid tutvustav ettekanne.